

כאשר האדם מאמין באמת שהכל תלוי בהקב"ה, הוא יתרפא וינצל מכל מיחוש ופגע!!!

ומסיק הרא"ש בזה"ל: "לכך אמר הבורא יתברך, המקנא לכבוד ראינו בקנאו את קנאתם, עשה לך שרף, פירוש לך בשבילך, כמו אמרי לי (בראשית כ, יג) בשבילי, כלומר בשביל שדברו בך שלא כראוי ויכירו כי חסתי על כבודך כי שלחתי בהם מכת נשיכת שרף וישמעו וייראו ולא יזידון לדבר בך עוד. ועל דיבור וביום פקדי ופקדתי עליהם (שמות לב, לד) מכה עד שיזכרו זאת מעונם וימקו מעונם, על כן המנהיג הנאמן הרגיש והשגיח ומחל על כבודו לישראל, ועשה נחש נחושת, להזכיר כי מעלו באביהם שבשמים", עכ"ל הרא"ש.

« להירפא באמצעות המזיק!!! »

האור החיים הק' עומד על חלק אחר שבפרשת הנחשים ושואל בזה"ל: "עוד יש לדעת טעם ענין זה שצוה ה' לעשות נחש ולהסתכל בו, מה יועיל הסתכלות בנחש לרפאות הנשיכה, ורז"ל אמרו (ר"ה כט.) כל זמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה וכו' עד כאן, ואם היתה הכוונה בזה להסתכל כלפי מעלה לבד יותר היה ראוי להסתכל בשמים ואז תהיה הכוונה ניכרת לעושיה ביותר מהסתכלות בנחש", עכ"ל.

גם הרמב"ן עומד על דיוקים האלו, ומבאר דברים נפלאים מפלאי הבריאה, ויסוד עצום שטמון בפרשה הזאת. וז"ל: "הנראה בעיני בסוד הדבר הזה, כי הוא מדרכי התורה שכל מעשיה נס בתוך נס, תסיר הנזק במזיק, ותרפא החולי במחליא, כמו שהזכירו (מכילתא ויסע א) בַּיְוִרְהוּ ה' עֵץ (שמות טו, כה), וכן במלח אלישע במים (מלכים ב' ג, כא)."

"וידוע מדרכי הרפואות, שכל נשוכי בעלי הארס יסתכנו בראותם אותם או בראות דמותם, עד כי נשוכי הכלב השוטה וכן שאר הבהמות השוטות, אם יביטו במים יראה להם שם בבואת הכלב או המזיק, וימותו, כמו שכתוב בספרי הרפואות, ומוזכר בגמרא במסכת יומא (פד), וכן ישמרו אותם הרופאים מהזכיר בפניהם שם הנושך, שלא יזכרו אותם כלל, כי נפשם תדבק במחשבה ההיא ולא תפרד ממנה כלל עד שתמית אותם."

"וכבר הזכירו דבר מנוסה מפלאות התולדה, כי נשוך הכלב השוטה אחרי שנשטטה בחליו, אם יקובל השתן שלו בכלי זכוכית, יראה בשתן דמות גורי כלבים קטנים, ואם תעביר המים במטלית ותסננם, לא תמצא בהם שום רושם כלל, וכשתחזירם לכלי הזכוכית וישתהו שם כשעה תחזור ותראה שם גורי הכלבים מתוארים, וזה אמת הוא בפלאי כחות הנפש."

"וכשיהיה כל זה, כך ראוי היה לישראל, נשוכי הנחשים השרפים, שלא יראו נחש ולא יזכרו ולא יעלו על לב כלל. וצוה הקב"ה למשה לעשות להם דמות שרף הוא הממית אותם, וידוע כי הנחשים השרפים אדומי העינים רחבי הראש, שגופם כעין הנחשת בצוארם. ולכן לא מצא משה לקיים מצותו בשרף בלתי שיעשה נחש נחשת, כי הוא דמות נחש שרף, ואם יעשנו מדבר אחר היה דמות נחש ולא דמות שרף."

"ומה שאמרו מן הלשון הנופל על הלשון, כי הזכרת השם בלבד תזיק, והכלל, כי צוה השם שיתרפאו במזיק הממית בטבע, ועשו דמותו ושמו, וכשיהיה האדם מביט בכוונה אל נחש הנחשת שהוא כעין המזיק לגמרי, היה חי, להודיעם כי השם ממית ומחיה", עכ"ל הרמב"ן.

« איזה עונש בא על בני ישראל 'נחשים' או 'שרפים'?? »

בפרשת השבוע מסופר בארוכה על פרשת הנחשים שהמיתו בעם ישראל עם רב. והנה ישנם כמה דקדוקים שדקדקו המפרשים בפרשה הזו.

יַדְבֵּר הָעַם בְּאַלְקִים וּבַמָּשֶׁה, לְמַה הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרָיִם לָמוֹת בְּמִדְבָּר, כִּי אֵין לָחֵם וְאֵין מַיִם וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַלְחָם הַקָּלָקַל. וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים, וינשכו את העם וימת עם רב מישראל, ויבוא העם אל משה ויאמרו, חטאנו כי דברנו בה' ובך, התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש, ויתפלל משה בעד העם, ויאמר ה' אל משה, עשה לך שרף ושים אותו על נס, והיה כל הנשוך וראה אתו וחי, ויעש משה נחש נחושת וישמהו על הנס, והיה אם נשך הנחש את האיש והביט אל נחש הנחושת וחי,

אנו רואים שבתחילה מכנה התורה הק' את הנחשים בשם גִּנְזִישִׁים הַשְּׂרָפִים (במדבר כא, ט), ולאחר מכן מופיע רק הכינוי וַיִּסַּר מֵעֲלֵינוּ אֶת הַנְּחָשׁ (במדבר כא, ז), בלי 'השרפים'. לאחר מכן אנו מוצאים הכינוי של עֵשָׂה לָךְ שְׂרָף (במדבר כא, ח), ושוב פעם לקראת הסוף מכנה אותו התורה הק' וַיַּעַשׂ מָשֶׁה נַחֲשׁ נְחֹשֶׁת (במדבר כא, ט).

אבל בזה זה עדיין לא נגמר, כי בתחילה מסופר כי ה' שלח בעם את 'הנחשים' וגם את 'השרפים', לאחר מכן פונים בני ישראל רק בבקשה שיתפלל על הסרת 'הנחשים', והקב"ה מצווה למשה רבינו שיעשה 'שרף', ובפועל אנו רואים שהוא עשה 'נחש'. וצריך להתבונן היטב, מהו פשר השינויים התכופים האלו.

« שני עונשים כנגד שני חטאים! »

הרא"ש בפירושו על התורה (ואחריו הכלי יקר) מבאר את הפרשה באופן נפלא, וכדלהלן: אנו רואים שכלל ישראל חטאו בשני דברים, שכן הם דיברו סרה בין על הקב"ה ובין על משה רבינו.

ולכן הענישם הקב"ה בכפל, בשולחו להם את הנחשים וגם את השרפים. את הנחשים נשלחו לישראל על עוון לשון הרע שדיברו על הקב"ה בעשותם כמעשה הנחש הקדמוני, שדיבר לשון הרע על הבורא יתברך בפי חוה. ואת השרפים שלח הקב"ה על ישראל כעונש על שדיברו סרה במשה רבינו ע"ה.

[ומדוע דוקא השרפים, משום שמשה רבנו נקרא מלאך, כמו שנאמר וַיִּשְׁלַח מֶלֶאךָ וַיִּצְאָנוּ מִמִּצְרָיִם (במדבר כ, טז), זה משה, וגם 'שרף' הוא מלאך, כמו שנאמר שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ (ישעיהו ו, ב), וכמו כן כינוי רבותינו (אבות ב, ב) את תלמידי חכמים בכתבם 'ולחישתן לחישת שרף'.]

והנה, כאשר כלל ישראל קיבלו את העונש הכפול, הבינו מיד את מהות עונשם, ועל כן ניגשו למשה רבינו וביקשוהו שיתפלל על הנחשים שיסורו מהם, כאומרים לו, יודעים אנו שאתה עניו ומוחל על שפגענו בכבודך, ומבקשים אנו ממך שתבקש מה' שימחול לנו על שפגענו בכבוד שמים ויסיר מעלינו את הנחשים. אך כאשר משה רבינו עמד והתפלל על ישראל, אמר לו הקב"ה אני מצטער על כבודך יותר מאשר על כבודי, ולכן ציוה אותו 'עשה שרף', על שפגעו בכבודך.

שוב ראיתי כעין זה מהרב **מרדכי מילר זצ"ל**, דשואל האם הרמב"ן בא לפרש דברי רש"י או שהוא חולק עליו ולומר תשובה אחרת לשאלה אם נחש ממית או מחיה.

אומר על כך רבי **מרדכי מילר זצ"ל**, שצריך קודם כל להתבונן בדבר, כדי להבין מה הסבה שהתורה מתקנת את הנזק על ידי המזיק בעצמו ומרפאה את החולי במחליא דוקא.

אלא הענין הוא, כדי ללמד את האדם, שהנחש לא שונא את האדם סתם, ואפילו השטן בעצמו אינו שונאו, אלא בא להעמיד אותו בניסיון כדי שתנצח אותו ותמלא אחר רצון השי"ת, ואף הנחש אינו אלא שליח לעשות רצון ה', להשיב את האדם למוטב. ועל כן, כאשר יסתכל בנחש, ויבין כי הנזק בא לו מהקב"ה כדי ליסרו ולהביאו לתקון דרכו, כמו אבא אוהב המיסר את בנו, ממילא ירפא לו, כי בודאי ישוב בתשובה שלמה.

אם כן הרמב"ן משלים את פירושו של רש"י השואל את שאלת חז"ל, וכי נחש ממית או נחש מחיה, אלא בזמן שישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים, מיד הם מתרפאים, כי הם מבינים שהקב"ה שלח את הנחש, ולא שהנחש רוצה להורגו וכך זוכים לרפואה, וזהו, **אומר הרמב"ן**, מדרכי התורה, נס בתוך נס.

« עם אמונה אין מה לחפש אצל רופא!!! »

ובזה מובן היטב את דברי הרמב"ן הידועים בפרשת בחוקותי (כו, יא) שכתב בענין ההנהגה להתרפאות אצל רופאים, כמ"ש בזה"ל:

"...**שהצדיקים** בזמן הנבואה, גם כי יקרה עון שיחלו, לא ידרשו ברופאים רק בבניאים, כענין חזקיהו בחלותו (מ"ב כ, ב-ג), ואמר הכתוב גם בְּחַלְיוֹ לֹא דָרַשׁ אֶת ה' כִּי בְּרַפְאִים (דברי הימים ב' טז, יב), ואילו היה דבר הרופאים נהוג בהם, מה טעם שיזכיר הרופאים, אין האשם רק בעבור שלא דרש ה'. אבל הוא כאשר יאמר אדם, לא אכל פלוני מצה בחג המצות כי אם חמץ, אבל הדורש ה' בנביא לא ידרוש ברופאים, ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון ה' אחר שהבטיח וּבְרַךְ אֶת לְחֶמֶךָ וְאֶת מִימְךָ וְהִסְרֵתִי מִקְּרַבְךָ (שמות כג, כה), והרופאים אין מעשיהם רק על המאכל והמשקה להזהיר ממנו ולצוות עלי."

"**וכך** אמרו (ברכות טד.) כל עשרין ותרתין שנין דמלך רבה רב יוסף אפילו אומנא לביתיה לא קרא, והמשל להם (במדב"ד ט א), תרעא דלא פתיח למצוותא פתיח לאסיא. והוא מאמרם (ברכות ט), שאין דרכם של בני אדם ברפואות אלא שנהגו, שאילו לא היה דרכם ברפואות יחלה האדם כפי אשר יהיה עליו עונש חטאו ויתרפא ברצון ה', אבל הם נהגו ברפואות, וה' הניחם למקרי הטבעיים", עכ"ל לעניננו.

ומבואר בדבריו שאכן הדרך הנכונה הישרה בעבודת השי"ת בטיפול בכל הבעיות שעולות בזמן מן הזמנים, זהו ע"י אמונה בהקב"ה, זה גופא מה שמביא את הרפואה להאדם.

גם בדברי הרמב"ם (בפ"א מהל' תעניות הל' ב) מבואר דבר זה, וכמו שכ' בזה"ל: "ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו, ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן, ככתוב עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ וגו' (ירמיהו ה, כה), וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם", עכ"ל.

הרי שבעצם זה שידעו שהפורענות באה אליהם מסיבת חטאם, כלומר, שהקב"ה הוא זה שהביא אותן עליהן מסיבת החטא, בכך תבטל הגזירה מהם, כי בעצם זה שמכיר החוטא שהפורענות אינה מקרית, ורק כח ה' בדבר, וכי אין עוד מלבדו, והוא מסיבת חטאו, ומבטל בלבו שום כח מקריות, בכל תבטל הגזירה ממנו.

הנה הרמב"ן הק' מגלה לנו כח נורא שיש במדת הבטחון בהקב"ה, וכדי לבארו ביתר שאת נעתיק, את דברי הגאון ר' חיים מוואלוז'ין זצ"ל, מה שכתב בספרו נפש החיים (שער ג פרק י"ב), ואין שמבאר עי"ז את עומק כוונת הפרשה.

וז"ל: "ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסר מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שם רושם כלל, כשהאדם קובע בלבו לאמר, הלא ה' הוא האלקים האמתי, ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם, וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו הפשוט ית"ש, ומבטל בלבו ביטול גמור ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם, ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה, כן יספיק הוא יתב' בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל וכו'".

"**וגם** יגזור אומר ויקם לו לפעול ענינים ונסים נפלאים היפוך סדור כחות הטבעיים, כיון שמשעבד ומדבק טוהר אמונת לבבו באמת בל תמוט רק לו יתב' לבד, ואצלו יתב' הכל שוה כל רגע, לפעול בסידור הטבע שקבע או היפוך סידור הטבע, כמו שמצינו בר' חנינא בן דוסא שהיה גוזר אומר ופועל כפי רצונו כל עת היפוך סידור הטבע, כאמרו (תענית כה.), מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק, ר"ל הלא אצלו יתברך שוה זה כמו זה כנ"ל, וכן הספיק הבורא ב"ה בידו, וכהנה רבות אתו כמובא בש"ס מנפלאות עניניו", עכ"ל.

ובהגה"ה שם מוסיף וז"ל: "וזהו ענין מאמרם ז"ל במשנה (רה כט.), 'עשה לך שרף וכו' וכי נחש ממית או מחיה, אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים וכו', ר"ל, כשהסתכלו כלפי מעלה הנחש השרף, והתבוננו בכחו הרע, ועכ"ל בטלוהו מלבם ולא השגיחו על כוחו הנורא ושעבדו את לבם באמת רק לאביהם שבשמים לבד, היו מתרפאין, והוא אמיתת ענין המתקת כחות הדינים בשרשם", עכ"ל.

היוצא לנו מדבריהם הק', שבפרשת הנחשים נתגלה לנו יסוד נפלא בדרך המתקת הדינים והתמודדות עם קשיים, והוא כאשר האדם רואה את יד ה' בתוך ההסתר פנים, והוא מתחזק בעת תוקף הצרה לזכור שהכל מאת ה' אשר תמים פעלו, אז מסתלק ממנו ההסתר ממנו לגמרי ומתגלים עליו רחמי השי"ת.

זה מה שעשה משה רבינו נחש נחושת, ובא בזה לומר לעם ישראל, ראו, מה כוחו של נחש הנחושת, וכי יש בכוחו לנשוך, בוודאי לא, שהרי אינו אלא נחש מנוחשת, כן תדעו, שכל נחש הנושך מצד כוחו אינו אלא נחש נחושת שאין לו שום כח מצד עצמו להזיק כלל, וכל כוחו להזיק הוא מחמת שמשלחו הבורא, ואינו אלא שליח לעשות גזירת הבורא, שמשלחו לסיבת חטא האדם.

ועד"ז מבאר הגאון רבי לייב גוריביץ זצ"ל, מה שכתוב אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלֶכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשִׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל (דברים כט, ט). משה רבינו לא הסתפק באמירה אתם נצבים היום כולכם, אלא המשיך לבאר להם באיזה תנאי ינצלו, בהיותם נצבים דוקא לפני ה' אלקיכם, כלומר, אם יהיו קשורים ודבוקים במחשבתם להקב"ה, וזאת על פי סגולת הבטחון הנ"ל שהעלה הגר"ח מוואלוז'ין בספרו נפש החיים.

ומסופר שכך היה מעשה אצל הגרי"ז מבריסק זצ"ל, בברחו מורשא לויילנא בפרוץ מלחמות העולם השניה, שהורה למלוויי שלא להסיח מחשבתם מדבקות בה', וממחשבה כי אין עוד מלבדו, ועל ידי זה ניצלו מהארורים ימ"ש וזכרם.

"... כן תדעו, שכל

נחש הנושך מצד

כוחו אינו אלא נחש

נחושת שאין לו

שום כח מצד עצמו

להזיק כלל, וכל

כוחו להזיק הוא

מחמת שמשלחו

הבורא, ואינו אלא

שליח לעשות גזירת

הבורא, שמשלחו

לסיבת חטא

האדם..."